

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1936 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion angående åtgärder för begränsning av importen av gädda och gös.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herrar *Lundqvist* och *Thorell* väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 21, har hemställts, »att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning rörande vilka åtgärder som böra vidtagas för begränsning av importen av gädda och gös».

I motionen har framhållits, hurusom den svenska fiskarebefolkningen hårt drabbats av den senaste krisen. Vad som framför allt vållade det nödläge, vari våra fiskare råkat, vore det starka priset på saltvattensfisk av olika slag. Söt- och brackvattensfisk såsom gädda, gös och sik m. fl. slag hade däremot tämligen väl hållit sig uppe i pris. Under de senaste åren hade emellertid prisen även å dessa fiskslag hastigt sjunkit. Huvudsakliga orsaken därtill vore utan tvivel den fullkomligt hejdlösa import särskilt av gädda och gös, som numera ägde rum från Finland och Estland. Beträffande motiveringen i övrigt för motionärernas förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Rörande Sveriges in- och utförsel av gädda och gös samt partipriserna å samma varor under senare år får utskottet hänvisa till inom lantbruksstyrelsen upprättade tabeller, vilka äro intagna i en vid detta betänkande fogad bilaga.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1935 har chefen för jordbruksdepartementet tillkallat fem sakkunniga, som antagit benämningen *1935 års fiskeriutredning*, för verkställande av utredning rörande åtgärder till främjande av fiskerinäringens avsättningsmöjligheter. Utredningen har i en till chefen för jordbruksdepartementet ställd, den 22 januari 1936 dagtecknad framställning föreslagit tillskapandet av en särskild organisation av fiskhandeln i syfte att åstadkomma rättelse i de beträffande avsättningen av vissa slag av fisk rådande missförhållandena. Fiskeriutredningen har funnit det vara lämpligast, att alla frågor rörande den ifrågasatta organisationen av fiskhandeln skulle handläggas av en särskild nämnd, förslagsvis benämnd *statens fiskerinämnd*. Till nämnden borde enligt utredningens mening även hänskjutas frågor av prisreglerande art. Fiskeriutrednin-

gen har vid utarbetandet av sitt förslag närmast åsyftat en reglering av handeln med färsk torsk och sill ävensom rödspätta, skrubba och sandskädda (slätta) i Skåne och Blekinge, men utredningen har hållit för sannolikt, att en dylik reglering av fiskhandeln i fråga om vissa fiskslag skulle medföra gagn även inom andra områden av landet. Utredningen har därför givit det förslag till förordning, som av utredningen utarbetats, en sådan allmän form, att Kungl. Maj:t med stöd därav skulle äga att förordna, att densamma under viss tid och inom visst område skall tillämpas i fråga om visst eller vissa fiskslag. Fiskeriutredningens förslag har remitterats till åtskilliga myndigheter och sammanslutningar.

Mälarens fiskareförbund har i framställning till Kungl. Maj:t hemställt, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående vilka åtgärder, som från statsmakternas sida borde och kunde vidtagas i syfte att bereda landets insjöfiskare behövligt skydd mot den betungande konkurrens med importerad fisk, som vore rådande, ävensom vidtaga de åtgärder, som på grund av denna utredning kunde finnas ändamålsenliga och av omständigheterna påkallade.

Lantbruksstyrelsen har i ett den 20 februari 1936 avgivet utlåtande över sistnämnda framställning anfört i huvudsak följande:

Såsom sökandeförbundet framhåller, har importen av särskilt gädda och gös men också av abborre avsevärt ökat under senare år. Av gädda importerades under tiden närmast före världskriget årligen cirka 400,000 kilogram, medan motsvarande siffra år 1935 var närmare 870,000 kilogram. Huvudparten av gädda införes från Finland. Importen av gädda under åren 1932—1934 fördelade sig med i medeltal 91.7 procent på Finland, 5.2 procent på Danmark och 3 procent på Estland. Vad beträffar gös var importen före världskriget helt obetydlig, endast några hundra kilogram per år. Under efterkrigsåren började emellertid gös att importeras i större utsträckning, och den successiva ökningen har här varit betydligt hastigare än beträffande gädda eller från 269,571 kilogram år 1932 till 539,450 kilogram år 1934. 1935 var importen något lägre. Gösimporten har huvudsakligen skett från Estland och Finland med för åren 1932—1934 i medeltal respektive 45.6 och 50.6 procent av totalimporten. Mindre kvantiteter hava kommit från Danmark och Tyskland och vissa år även från andra länder.

Om mot dessa siffror ställas exportsiffrorna för motsvarande fiskslag, framgår, att exporten av gädda och gös närmast före världskriget spelade en ingalunda obetydlig roll med utförselkvantiteter år 1913 för gädda av 266,295 kilogram och för gös av 84,049 kilogram. Under efterkrigsåren nedgick emellertid denna export kraftigt och har sedermera ytterligare decimerats till numera mycket obetydliga kvantiteter.

Enligt den tidigare förda officiella statistiken över sötvattensfisket fångades i medeltal årligen ungefär 1.3 miljoner kilogram gädda och 300,000 kilogram gös. På grund av nyare utredningar över sötvattensfiskets avkastning synes man vara berättigad antaga, att dessa siffror, för att komma de nuvarande årliga fångstsiffrorna närmare, böra höjas med cirka 50 procent eller till respektive 1.9 miljoner och 450,000 kilogram. Härtill kommer beträffande gäddan fångsten vid kusten, som i medeltal uppgår till cirka 600,000 kilogram per år. Den årliga gäddfångsten torde därför kunna beräknas till cirka 2.5 miljoner kilogram.

För såväl gädda som gös hava partipriserna under de senaste åren sjunkit. Nedgången är störst under åren 1925—1931 men i allmänhet även märkbar under åren därefter. Denna genomgående tendens mot fallande priser synes hava varit oberoende av, huruvida utgångspriset inom de upptagna orterna i stort sett varit högt eller lågt. Beträffande gäddan och gösen har partipriset vid kusten och i Stockholm åren 1925—1929 varit högre, de senaste åren däremot lägre än vid Vänern. Vid Mälaren har priset genomgående varit högre vid den västra än vid den östra delen, varjämte priserna vid östra delen av Mälaren legat avsevärt under stockholms- och kustpriserna. Under 1935 märktes på vissa håll en svag höjning.

Det här berörda prisfallet på gädda och gös torde dels hava sammanhängt med en allmän nedgång i prisläget, dels stått i samband med den samtidigt ökade importen av nämnda fiskslag. Den omnämnda svaga höjningen i priserna år 1935 och beträffande gädda i Stockholms län år 1934 torde sammanhänga därmed, att priserna å kött och andra livsmedel ökat under åren 1934—1935.

Medelpartipriset å gös är lägst under våren och försommaren. Även å gädda är priset denna tid på året lägst, men därjämte kommer en mindre nedgång i priserna under hösten. Orsaken till denna variation i priserna under olika delar av året ligger givetvis i en motsvarande ojämn tillförsel av ifrågavarande fiskslag. Tyvärr lämnar den svenska statistiken inga uppgifter över fångsten för olika månader. Av de från lantbruksstyrelsens s. k. fiskeribokföringsstationer erhållna statistiska journalerna framgår dock, att fångsterna äro störst under våren och försommaren i samband med lekfisket men att mycket stora fångster göras jämväl under eftersommaren och hösten. Vad importen angår har denna varit, relativt sett, avsevärt mycket större under våren än under senare delen av året. Det får alltså antagas, att, jämte det rikligare fisket inom landet, importen i betydande mån inverkat på prisbildningen under för gäddan maj och juni månader och för gösen maj—juli månader.

Av det sagda framgår, att priserna å gädda och gös under de senare åren — med undantag för år 1935 — varit fallande, att denna prisnedgång i allmänhet varit mindre i landets inre, av importen mera oberörda delar, ävensom att priserna varit lägst under våren och försommaren. Det torde vidare säkert kunna antagas, att prisnedgången åtminstone till en viss grad varit beroende på den samtidigt i hög grad ökade importen av nämnda fiskslag. Under sådana förhållanden är det icke förvånande, att bland fiskare uppstått tanken, att man genom införande av importrestriktioner skulle kunna i någon mån höja de inhemska partipriserna för nu ifrågavarande fiskslag.

I avseende härå vill lantbruksstyrelsen till en början erinra därom, att liknande spörsmål redan varit föremål för behandling av 1933 års fiskeritredning. I sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 februari 1935 angående framställningar om införande av importförbud eller importreglering beträffande vissa fiskslag ävensom skyddstullar, har emellertid utredningen med hänsyn till att den svenska in- och utrikeshandeln med färsk fisk beträffande flertalet länder stode i en viss växelverkan ävensom att samband föreläge med utrikeshandeln i övrigt funnit, att sådana restriktioner med avseende å införseln av färsk fisk och skaldjur, som i framkomna uttalanden och förslag ifrågasatts, måste, ej minst ur synpunkten av tillgodo-seendet av de svenska fiskarens egna intressen att avsätta sina fångster utrikes, giva anledning till sådana betänkligheter i handelspolitiskt hänseende, att utredningen icke ansett sig i förevarande sammanhang kunna till-

styrka vidtagande av några åtgärder i dylik riktning. Genom beslut den 23 maj 1935 fann Kungl. Maj:t sistberörda framställningar icke heller för-
anleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Här må vidare erinras, att svenska ostkustfiskarnas centralförbund i skrivelse den 3 juni 1935 hemställt om skyndsamt utredning angående vilka åtgärder, som från statsmakternas sida borde och kunde vidtagas i syfte att bereda ostkustens fiskare största möjliga skydd mot den förödande konkurrens med importerad fisk, som vore rådande, samt om vidtagande av de åtgärder, som på grund av denna utredning kunde befinnas ändamålsenliga och av omständigheterna påkallade. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 18 oktober 1935 har ej heller sistnämnda framställning föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vad den nu föreliggande framställningen beträffar må framhållas, dels att den såtillvida har starkt begränsad räckvidd, som den ej berör det rena havsfisket, dels att de nämnda fiskslagen för sötvattensfisket och jämväl för en del av ostkustfisket spela den största rollen såsom fiskeobjekt. En om ock ringa förändring av partipriserna på dessa fiskslag har därför en mycket stor betydelse för sötvattens- och delvis även kustfiskarena.

Vid bedömande av frågan, huruvida i förevarande avseende ett tillgripande av extraordinära statliga skyddsåtgärder, exempelvis i form av importreglering, må anses påkallat, synes det lantbruksstyrelsen böra anföras, att läget ifråga om de grenar av jordbruksnäringen, som ansetts böra på dylikt sätt stödjas, torde hava varit relativt sämre än för här ifrågavarande gren av fisket. Detta framgår i viss mån redan därav, att statsmakterna såsom direktiv för de olika jordbruksregleringarna i allmänhet angivit såsom eftersträvansvärt ett prisläge för respektive produkter av 75 à 80 procent av medelpriset för åren 1925—1929, medan priserna å berörda fiskslag, även om de i vissa fall ligga under, dock i stort sett snarare ligga över en på samma sätt beräknad prisnivå. Det kan sålunda med hänsyn härtill anses tveksamt, om i varje fall en så ingripande åtgärd som en importreglering bör i förevarande fall tillgripas. Man torde vidare icke böra helt bortse från den eventualiteten, att den höjning av priserna, såväl i parti- som i minuthandeln, som eventuellt bleve följden av en importreglering, med hänsyn till de i allt fall relativt höga priserna å gädda och gös kunde komma att minska allmänhetens lust att köpa dessa fiskslag med resultat att tillgången bleve större än efterfrågan och sålunda en ny prissänkning oundviklig.

Det torde emellertid icke vara uteslutet, att utbytet av ifrågavarande fiske kan i fortsättningen komma att ställa sig sämre än för närvarande, och frågan om åtgärder för nedbringande av ifrågavarande import, särskilt under de månader av året, då priserna å motsvarande fiskslag äro lägst hos oss, därigenom framstå såsom mera trängande.

Lantbruksstyrelsen har icke här ansett sig böra ingå på ett bedömande av förevarande spörsmål ur handelspolitisk synpunkt, men det synes utan vidare uppenbart, att icke minst ur denna synpunkt den största varsamhet är av nöden, något som jämväl starkt betonats av 1933 års fiskeriutredning i dess förenämnda utlåtande den 28 februari 1935.

Även om lantbruksstyrelsen sålunda finner skäl tala för att den för fiskarena kännbara prissänkningen inom landet å gädda och gös är i viss mån beroende av den samtidigt ökade importen av dessa fiskslag, och att därför viss begränsning av denna införsel kunde synas försvarlig, synes det lantbruksstyrelsen dock, att den inträffade försämringen i prisläget, i

betraktande av statsmakternas inställning till dylika regleringar å andra näringsområden, knappast för närvarande tillräckligt motiverar ett sådant ingripande. Därjämte torde ej böra förbises, att i vissa fall en om- och svag förbättring i prisläget inträffat under de sista två åren. Lantbruksstyrelsen finner sig på ovan anförda skäl icke för närvarande böra tillstyrka vidtagande av åtgärder i syfte att reglera importen av här ifrågavarande slag av fisk.

I två likalydande, till jordbruksutskottet för förberedande behandling överlämnade motioner, nr 36 i första kammaren av herr Petrus Nilsson m. fl. och nr 105 i andra kammaren av herr Pehrsson i Bramstorp m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande fiskets ekonomiska läge samt angående de åtgärder, som kunna och böra vidtagas i syfte att höja fiskets ekonomiska bärkraft till förbättrande av deras ställning, som av fisket hava sin utkomst.

Utskottet.

Utskottet finner icke skäl föreligga att hos Kungl. Maj:t med utgångspunkt från förevarande motion påkalla utredning avseende åtgärder för begränsning av importen av gädda och gös. Med hänsyn härtill och då riksdagen senare vid behandlingen av motionerna I: 36 och II: 105 blir satt i tillfälle att taga ställning till frågan om en mera allmän utredning rörande fiskets ekonomiska läge m. m., får utskottet hemställa,

att motionen II: 21 av herrar Lundqvist och Thorell, angående åtgärder för begränsning av importen av gädda och gös, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 mars 1936.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 21.

Bilaga.

Tabell 1. Sveriges import och export av gädda och gös.

	G ä d d a, kilogram		G ö s, kilogram	
	Import	Export	Import	Export
1913.....	402,119	266,295	—	84,049
1923.....	533,295	485	19,193	—
1925.....	628,989	23,846	72,361	28,768
1927.....	741,882	28,631	65,712	13,142
1929.....	525,968	37,718	120,736	7,421
1930.....	622,967	26,116	198,852	3,911
1931.....	564,781	16,742	292,312	2,051
1932.....	721,973	11,123	269,571	2,370
1933.....	763,085	3,930	407,992	437
1934.....	846,718	—	539,450	—
1935.....	867,491	—	471,365	—

Tabell 2. Partipris å gädda.

(Öre /kg.).

	Kusten ¹	Kusten av Stock- holms län ¹	Stock- holms stad ²	Mälaren		Vänern ⁴	Vättern ²	Skåne ²	Göte- borg ⁵
				Östra delen ³	Västra delen ³				
1925.....	144	140	150	100	143	130	106	118	—
1927.....	139	110	150	90	133	118	103	103	151
1929.....	135	150	150	100	123	109	104	107	103
1930.....	134	140	125	103	115	107	124	106	133
1931.....	113	130	100	105	108	97	96	100	103
1932.....	109	120	100	100	102	100	97	88	119
1933.....	99	110	100	95	100	102	101	85	101
1934.....	93	119	100	85	93	100	93	83	110
1935.....	—	—	100	88	95	102	—	93	—
Skillnad mellan å- priset 1925 och sista året i pro- cent av 1925 års pris.....	35.4	15.0	33.3	12.0	33.5	21.5	12.2	21.1	27.2

¹ Enligt Sveriges officiella statistik.² Uppgifter från 1 fiskhandlare.³ Medeltal av uppgifter från 2 fiskhandlare och fiskare.⁴ » » » » » » » » » »⁵ Vid Göteborgs stads fiskauktion.

Tabell 3. Partipris å gös.
(Öre/kg.).

	Stock- holms stad ¹	Mälaren		Vänern ³	Skåne ¹
		Östra delen ²	Västra delen ²		
1925.....	150	—	160	140	178
1927.....	150	150	155	133	180
1929.....	150	—	155	127	162
1930.....	175	113	140	120	159
1931.....	125	115	130	117	144
1932.....	125	105	120	115	140
1933.....	100	93	115	115	135
1934.....	100	95	105	112	121
1935.....	125	95	105	112	125
Skillnad mellan å-priset 1925 och sista året i procent av 1925 års pris	⁴ 16.7	36.7	34.4	20.0	29.7

¹ Uppgifter från en fiskhandlare.² Medeltal av uppgifter från 2 fiskhandlare och fiskare.³ , , , , 3 , , ,⁴ En ovanligt kraftig höjning 1935, vilket icke varit fallet annorstädes.**Tabell 4. Medelpartipriset för gädda
och gös under olika månader.**
(Öre/kg.).

M å n a d	Gädda ¹	Gös ²
Januari.....	144	152
Februari.....	139	153
Mars.....	133	140
April.....	106	136
Maj.....	81	107
Juni.....	94	104
Juli.....	104	114
Augusti.....	112	112
September.....	106	120
Oktober.....	108	120
November.....	113	129
December.....	120	136

**Tabell 5. Månadsimporten av gädda
och gös i procent av årsimporten.**
(Medeltal för åren 1932—1934.)

M å n a d	Gädda	Gös
Januari.....	7.4	8.8
Februari.....	5.1	9.8
Mars.....	3.7	8.6
April.....	4.3	7.7
Maj.....	16.4	11.6
Juni.....	12.8	18.2
Juli.....	6.4	16.5
Augusti.....	8.1	6.0
September.....	9.2	4.8
Oktober.....	10.2	3.3
November.....	9.5	1.7
December.....	6.8	2.9

¹ Medeltal av uppgifter från 7 fiskhandlare och fiskare.² , , , , 8 , , ,